

หัวข้อภาคินพนธ์	ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการองค์การมหาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 Problems and Obstacles in the Management of Public Organizations Established under the Public Organizations Act B.E. 2542 (1999)
ชื่อผู้เขียน	นายวรวิสิทธิ์ กาญจนสูตร Mr. Varaseit Kanjanasoot
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาภาคินพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

ภาคินพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานภาพทางกฎหมาย อำนาจหน้าที่ และการบริหารจัดการองค์การขององค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ และองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน โดยนำประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่องค์การมหาชนได้ขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การมหาชน และจากกรณีที่มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 โดยสำนักงาน ก.พ.ร. มาเป็นกรณีศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการองค์การมหาชน

ในการศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเอกสารเป็นหลัก ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์การมหาชน (ประธานกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร และผู้อำนวยการ) และจากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าองค์การมหาชนในประเทศไทยมีการจัดตั้งในสองลักษณะ คือ จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะในรูปแบบของพระราชบัญญัติหรือจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496 และจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 โดยที่องค์การมหาชนทั้งสองลักษณะต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับภารกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของชาติในด้านใดด้านหนึ่งอันเป็นบริการสาธารณะหรือประโยชน์อื่นใดตามที่รัฐมอบหมาย และแตกต่างไปจากกิจการของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ

ของรัฐ ภายใต้การบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระ (autonomy) มีความคล่องตัว (flexible) และสามารถใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency) และเกิดประสิทธิผล (effectiveness) ตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้ง

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการองค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 เกี่ยวเนื่องกับที่มาของการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ขององค์การมหาชนแต่ละแห่ง เนื่องจากลักษณะเหตุผลและความจำเป็นของการจัดตั้งองค์การมหาชนมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะมุมมองจากผู้บริหารองค์การมหาชนที่เห็นว่ายังมีความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานะและความมั่นคงขององค์การมหาชน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และนโยบายของรัฐบาล ต่อมาเมื่อมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติองค์การมหาชน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยกำหนดหลักการในการจัดตั้งองค์การมหาชนให้มีขอบเขตกิจกรรมในการบริการสาธารณะที่กว้างขึ้น กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลองค์การมหาชน กำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการบริหารองค์การมหาชนให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และกำหนดให้การปฏิบัติงานขององค์การมหาชนต้องเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้ง กรณีที่กำหนดให้องค์การมหาชนต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับองค์การมหาชนนั้น น่าจะส่งผลดีต่อการบริหารจัดการองค์การมหาชนให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการให้บริการสาธารณะตามที่กำหนดไว้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่ายังมีประเด็นปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการที่ผู้กำหนดนโยบายสมควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น บทบาทและภารกิจขององค์การมหาชนจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ขององค์การมหาชนจะต้องมีความสอดคล้องกัน การดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการบริหารที่ซ้ำซ้อนกับกรรมการโดยตำแหน่ง การดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การกำหนดนโยบาย แนวทาง แผนงาน เกณฑ์มาตรฐาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์การมหาชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น